

YTTRANDE

Näringsdepartementet
Regeringskansliet
103 33 STOCKHOLM

2018-10-15

Dnr 102-2018/5944

En utvecklad översiktsplanering Del 1: Att underlätta efterföljande planering (SOU 2018:46)

Sammanfattning

Lantmäteriet ställer sig positivt till huvuddragen i utredningens förslag och instämmer i vikten av en utvecklad översiktsplanering för att underlätta efterföljande planering.

Myndigheten vill samtidigt betona vikten av att förslagen koordineras med pågående aktiviteter inom digital samverkan och smartare samhällsbyggnadsprocess. I sitt yttrande vill Lantmäteriet särskilt lyfta vikten av att se på informationsinnehållet i översiktsplanen som betydande information för hela samhällsbyggnadsprocessen och andra samhällsviktiga processer.

Lantmäteriet är positiva till föreskrift om standard samt ett nationellt tillhandahållande av översiktsplaner. Ett nationellt tillhandahållande i en digital samhällsbyggnadsprocess är ett avgörande steg för att förbättra kvalitets- och tillämpningsaspekter rörande översiktsplaner satt i relation till dagens redovisning i fastighetsregistret och informationens användbarhet.

Smartare samhällsbyggnadsprocess

Lantmäteriet har i uppgift att vara utvecklingsmyndighet för digital samhällsbyggnadsprocess. I samhällsbyggnadsprocessen är information om planer och markreglerande bestämmelser central; exempelvis översiktsplaner och information om dessa.

För att uppnå en smartare samhällsbyggnadsprocess med digitalisering har Lantmäteriet i uppdrag¹ att se på hur infrastrukturen för geodata bör utvecklas för att möjliggöra ett nationellt tillgängliggörande av geodata inom samhällsbyggnadsprocessen. Vidare ingår att lämna förslag på hur ett nationellt tillgängliggörande av detaljplaner samt dess underliggande informationsmängder kan utformas. Arbetet bedrivs i nära samarbete med Boverket, andra myndigheter, länsstyrelser och kommuner.

Ett nationellt tillgängliggörande av geodata samt olika planinstrument; såsom detaljplaner, översiktsplaner och havsplaner är ett viktigt steg i arbetet mot en digitaliserad samhällsbyggnadsprocess.

Under hösten 2018 genomför Lantmäteriet tillsammans med bl.a. Boverket en s.k. Proof of Concept, PoC, avseende nationellt tillgängliggörande av detaljplaner. Syftet är att kunna testa ett antal olika frågor rörande bl.a. informationens användbarhet, detaljplanestandard, arkitektur samt ansvar och roller. Med hjälp av resultatet kommer slutsatser att kunna dras inför fortsatt arbete. Parallellt tar Lantmäteriet fram en konsekvensbeskrivning avseende ett framtida nationellt tillgängliggörande av planer i relation till fastighetsregistret. Dessa slutsatser kommer i stort att kunna appliceras på översiktsplanerna.

Föreskriftsrätt om standard

Lantmäteriet instämmer i vikten av att tydliggöra översiktsplanens innehåll och syfte som ett viktigt steg i en utvecklad översiktsplanering; där planen och dess innehåll kan användas på ett smart sätt tillsammans med andra planinstrument och geodata i en digital samhällsbyggnadsprocess.

För att uppnå en digital process är frågan om standarder och god tillämpning central. Lantmäteriet vill framhålla behovet att särskilja standarder som stödjer sig på PBL; samt standarder som bör stödja sig på informationsmängdernas lagstiftning.

I syfte att främja enhetliga digitala arbetssätt föreslår utredningen att regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer bör få meddela föreskrifter om standard för utformning av översiktsplaner. I sammanhanget vill Lantmäteriet vill påpeka vikten av att se på dessa frågor kopplat till initiativ som pågår på området; exempelvis avseende detaljplaner och grundkartor.²

Ingående informationsmängder i en översiktsplan kan utgöra informationsmängd i exempelvis andra planinstrument eller i helt andra sektorer än samhällsbyggnad; det är således viktigt att se på informationsmängderna utifrån en helhet för samhällets behov i syfte att undvika en direkt informationsstyrning utgående från varje processteg.

¹ Regeringsbeslut Fi2018/00396/DF

² Lantmäterirapport 2017:2, DIGITALT FÖRST – För en smartare samhällsbyggnadsprocess, föreskriftsrätt om gemensamma standarder för information i grundkartor samt Boverkets rapport Digitala detaljplaner – Reglering av hur detaljplaner ska utformas digitalt (2017:21)

Tillgängliggörande av översiktsplaner

För en effektiv digital samhällsbyggnadsprocess behövs ett nationellt tillgängliggörande av information rörande ett antal olika planinstrument; däribland översiktsplanen, för att på ett smart sätt kunna nyttja och kombinera planinformation samt annan geodata inom olika verksamhetsområden.

Utredningen föreslår i sitt betänkande att om Lantmäteriet får ett uppdrag avseende nationellt tillhandahållande av detaljplaner så bör detta vidgas till att även omfatta tillhandahållande av översiktsplaner samt att arbetet med att utveckla en nationell plattform samordnas med utvecklingen av en standard för översiktsplaner.

I den PoC som nu pågår tas viss höjd för att kunna arbeta även med exempelvis infrastrukturplaner och kunna kombinera information från dessa med detaljplaner för olika typer av analyser. I detta sammanhang kan även översiktsplanen komma in. Detta ställer dock krav på att information kan hanteras mer dynamiskt; dvs att underlaget är digitalt och inte "digilogt" som i form av exempelvis PDF-dokument.

Planer och bestämmelser i fastighetsregistret

I fastighetsregistrets allmänna del redovisas information om planer m.m. Här ingår bl.a. information om översiktsplaner. §§ 27–28 i förordningen (2000:308) om fastighetsregister anger vad som ska redovisas samt vad redovisningen ska innehålla uppgift om. Information om översiktsplan förs in i registret av kommunal eller statlig lantmäterimyndighet.

Utredningen har i sitt arbete konstaterat att det finns brister i registreringen av antagna översiktsplaner i fastighetsregistret och föreslår med anledning av detta att PBL ändras så att en kommun även ska skicka handlingar till lantmäterimyndigheten då ett beslut att anta eller ändra översiktsplanen har fått laga kraft – idag går detta via Länsstyrelsen. En sådan justering skulle kunna bidra till att förbättra registreringen i fastighetsregistret. Lantmäteriet instämmer i att en sådan förändring skulle kunna bidra till exempelvis bättre aktualitet då information snabbare kan föras in i registret. Lantmäteriet ser även behov av att också pågående planarbete registreras för att kunna visualiseras i de nationella tjänsterna.

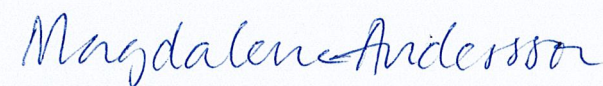
Kvalitetsfrågor är centrala för fastighetsregistret och dess användning. För att komma vidare i kvalitets- och tillämpningsfrågan avseende översiktsplaner torde dock nästa steg vara ett nationellt tillgängliggörande av översiktsplaner tillsammans med andra planinstrument i en digital samhällsbyggnadsprocess.

Lantmäteriets beslut i detta ärende har fattats av generaldirektören Susanne Ås Sivborg. Föredragande i ärendet har varit verksamhetsutvecklare Magdalena Andersson.

I den slutliga handläggningen har biträdande generaldirektör Anders Lundquist samt Malin Klintborg uppdragsledare Smartare samhällsbyggnadsprocess deltagit; samt informationsutvecklarna Björn Gärdevik, Mikael Johansson och Maya Österberg.

Susanne Ås Sivborg

Magdalena Andersson
Magdalena Andersson